

Lena och Lars på Kinnekulle om odling, hållbart byggande, omvärldsspaning och att om vikten av att vi alla tänker till kring våra koldioxidutsläpp

Klimat- och energismart hemma är en satsning som pågår från mars till och med december 2023. Hushåll från hela Unesco Biosfärområde Vänerskärsgården med Kinnekulle kunde ansöka om att delta och Lena och Lars på Kinnekulle utgör ett av dem. Som deltagare är man del av ett helhetskoncept där det bland annat ingår en föreläsning av en klimatpsykolog, hembesök av energirådgivare, litteratur och motivationsamtal. Det finns också en facebookgrupp för utbyten inom gruppen. Vi genomför också intervjuer med deltagarna i syfte att sprida inspiration till fler. Idag är det dags för den andra och sista samtalsintervjun i projektet som nu går mot sitt slut.

Billyktornas ljus sveper genom mörkret och avslöjar ett tiotal dovhjortar som slagit sig till ro på fältet vid min sida. De får ro igen när jag styr av, in på den mindre väg som leder fram till Lena och Lars hus. Mörkret omsluter landskapet och väl framme kliver jag ut och går över gårdsplanen. Stjärnorna lyser. Väl inne värmer Lars saftglögg i köket och doften sprider sig. Vi slår oss ner i vardagsrummet. Senast vi sågs var det försommar och nu summerar paret vad som hänt sedan dess.

- Vi fyllde i klimatkalkylatorn vid projektets början. Det var lite klurigt, för resultatet i sådana beror mycket på hur man tolkar frågorna, berättar Lena.
- Det blev en hel del mer odling i sommar. Växthuset har gett mycket, säger Lars. Vi har försökt ta hand om det mesta så som gurkor, tomater, frukt och bär.
- Och vi har inte köpt någon gödsel, berättar Lena. Vi har istället använt vallört. Många ser det som ogräs här uppe men den innehåller massor av nyttiga mineraler för växterna så det är bra till täckodling och flytande gödning. Man lägger det i vatten och sen får det gotta till sig. Det luktar apa men lägg i en matsked med bokashiströ, då luktar det bara lite syrligt. Sedan späder man det med vatten och häller det på växterna. Vi klarar oss ganska bra på det som trädgården ger. Det blev nästan en chock nu i december när vi måste börja köpa mat, det har blivit så väldigt dyrt.

Något mer som hänt under projektiden är att vi har börjat visa vårt byggande med hampakalk och lera för utomstående. Hampa binder koldioxid och för med sig mer positiva effekter så vi är glada att sprida kunskap om det. Paret funderar på transporter och vad de skulle kunna göra inom det området. – Eftersom vi lever på landet så behöver vi en viss sorts bil. Utbudet är väldigt begränsat när det kommer till bra elbilar med fyrhjulsdraft och dragkrok. Egentligen, den bil som aldrig producerats är bäst för miljön på grund av den belastning som själva tillverkningen medför, säger Lena. Vi behåller därför den bil som vi har eftersom vi kör så lite. Lars har fångat upp en nyhet på radion under dagen om en positiv utveckling i Frankrike. – Där byter man ut de befintliga motorerna till elmotorer. En mycket intressant utveckling som förhoppningsvis når oss också.

Lena och Lars på Kinnekulle är inne på att ladda solcellernas energi i batterier, fast utvecklingen är inte riktigt på plats för att det ska kunna bli lönsamt – Batterierna är dyra och har begränsad livslängd i dagsläget. Elpriserna spelar också in i kalkylen, de kommer nog inte ligga så högt i framtiden som de gjort en tid. De batterier som finns idag klarar av cirka två tusen laddningar och räcker med andra ord runt fem år. Sedan är de förbrukade. Något som paret gör för att vara hållbara konsumenter är att ha koll på elpriset. - Vi har timpris gällande elen och har dragit en tydlig gräns för användning av maskiner med hög elförbrukning. När elpriset ligger på över en krona så avstår vi, säger Lars.

Lena är också engagerad i en fråga som handlar om matavfall och avfallshantering. Hon berättar att hon undersökt hur det går till med de bruna soptunnorna. Frågan väcktes i samband med att hushållet har egna komposter och de ville därmed avsäga sig den bruna tunnan. - Vi behöver vår kompost för att göda vår jord, berättar Lena. Genom att göra så behöver vi inte köpa jord i påsar som ofta innehåller en massa torv. Torvhanteringen släpper ut lika mycket koldioxid som hela Sveriges bilpark. När man sköter den egna komposteringen av sitt matavfall så ska det anmälas till kommunen. Det gjorde paret och för det togs en avgift från kommunen á 1600 kr, berättar Lena. Hon har varit på ett möte som kommunen bjöd in till som handlade om den nya avfallshanteringen. - Hon har varit på ett möte som kommunen bjöd in till som handlade om den nya avfallshanteringen. - Det nya förfarandet grundar sig på EU-regler som säger att insamling av matavfall ska ske om inte kompostering sker i hemmet. Lena menar vidare att Avfall och Återvinning Skaraborg inledningsvis inte ville kännas vid det.

- Efter min insändare i Götene tidning finns dock den informationen med i det senaste utskicket till innevånarna. De bruna tunnorna töms av fordon som till 50% körs med fossilt bränsle. Avfallet körs sedan till Falköping för tillverkning av fordonsgas. Visst behöver Sverige fordonsgas, men det mest miljövänliga måste ändå vara att matavfallet återgår till jorden direkt utan transporter och energikrävande förädling, säger Lena.

Paret omvärldsspanar mycket också. – Vi har ett stort intresse kring hur vi kan vända utvecklingen. Corona förde ju med sig vissa positiva saker så som att fler började odla och man insåg att mycket jobb kan utföras hemifrån. Man kan också använda befintliga hus istället för att bygga nya. Vissa kommuner inventerar alla ödehus och försöker uppmana till försäljning. Vi behöver alla tänka på våra koldioxidutsläpp. För det blir ju ingen jättestor effekt om bara några agerar. Vi behöver en aktiv gräsrotsrörelse och större engagemang från politikerna, säger Lars.

Projektledare,
Sofia Guldbbrand
Unesco Biosfärområde Vänerskärsgården med Kinnekulle

Klimat- och energismart hemma är ett projekt som pågår hela 2023. 10 hushåll runtom i Lidköpings- Götene och Mariestads kommuner deltar i aktiviteter som lockar till nya hållbara steg framåt. Projektet bygger på samverkan mellan energi- och klimatrådgivningarna i biosfärkommunerna och Unesco Biosfärområde Vänerskärsgården med Kinnekulle. Medfinansier är Västra Götalandsregionen.

Med stöd från

